शासन र सरकारका बिचमा भिन्नता

१) परम्परागत रुपमा सरकार र शासनलाइ समान र राज्यलाइ समान अकंमा हेरिएतापनि यि विचमा भिन्नता पाउन सकिन्छ । सरकारले शासन र राज्यको अभिकर्ताको रुपमा नेतुत्वदायि भुमिका खेलेको हुन्छ भने शासनले सरकारलाइ मान्यता दिदै आधार प्रदान गर्दछ । तुलनात्मक स्पमा भन्दा सरकारको भन्दा शासनको दायरा फराकिलो व्यापक र multi sectory मा हने गरेको कारण व्यापक दुष्टिकोणबाट हेर्ने गरेको पाइन्छ । राज्यले भने निश्चित भूगोल, जनता र सरकार र अन्तराष्ट्रिय सम्बन्धको एकिकृत रुपलाइ अङ्कित गर्दछ ।

सामान्यतया सरकार शासन दुवैको लक्ष्य उद्देश्य नागरि हक अधिकारको परिपुर्ति गदै लोककल्याणकारी राज्य व्यवस्था कायम गर्नु भएतापनि यि दुइमा भिन्नता पाउन सकिन्छ ।

सरकार (Government)	**शासन (Governance)**
• निश्चित भूभाग, जनता, सरकार र अन्तराष्ट्रिय मान्यताको एकिकृत संरचना • देख्न सकिने वा भौतिक हून्छ • यो लामो समयसम्म अस्तित्वमा रहन सक्छ • लोककल्याणकारी राज्य स्थापना गर्न अन्तिम शासनको उद्देश्य राज्यको प्रगतिकै लागि हुन्छ • राज्य निस्चित भुभागमा एउटा मात्र हुन्छ । • शासन सञ्चालनको उपरी संरचना (Superstructure) । • सार्वजनिक क्षेत्रको प्रशासनलाई मात्र समेट्छ । • Top-down linear model. • कठोर औपचारिक संस्था तथा कार्यविधि । • निर्णय निर्माण र कार्यान्वयनका लागि नियम, आदेश, नियन्त्रण र बलको प्रयोग । • समाजमाथि राज्यको हस्तक्षेप । • Hard policy instruments को प्रयोग • भु-भाग, सरकार,जनसङ्ख्या बीचको सम्बन्धको एकिकृत रुप हो । • यो अनन्त काल सम्म रहन्छ । • जन आन्दोलन, क्रान्ती वा विद्रोहबाट राज्यको सिमना थपघट हुन सक्छ । • राज्य आत्मा हो । • राज्य शक्तिको प्रयोग सञ्चालन र ब्यबस्थापन सरकार द्वरा गरिन्छ । • राज्यलाई भौतीक रुपमा देख्न सकिन्न ।	• राज्य सञ्चालक गर्ने विधि, पद्धति, संयन्त्र वा प्रत्रिया हो • देख्न नसकिने वा अभौतिक हुन्छ • यो गतिशिल हुन्छ • राज्यको शक्तिलाइ परिचालित, सञ्चालित गर्न माध्यम शासन हो • शसन राज्यभित्र विभिन्न स्तर,तह र क्षेत्रमा गर्न सकिन्छ । • • अन्य पात्रहरुसँगको समन्वय र सहयोगमा कार्य गरेको अवस्था (Functioning) । • सार्वजनिक तथा नीति दुबै क्षेत्रलाई समेट्छ । • Multi-layer network model. • परिवर्तनशील लचक संस्था तथा कार्यविधि । • सहभागिता, वार्ता तथा सम्झौता र सहमतीय पद्धतिको प्रयोग । • स्वव्यवस्थित स्वायत्त सामाजिक इकाईहरु । • Soft policy instruments को प्रयोग • राज्यको एक आवश्यक तत्व सरकार हो । • यो परिबर्तन शिल हुन्छ, छोटो छोटो समयमा यो परिबर्तन हुन सक्छ । • आवधिक निर्वाचन वा क्रान्ती, बिद्रोहबाट सरकार परिवर्तन हुन सक्छ । • सरकार मस्तीष्क हो । • सरका राज्यको अभिकर्ता हो । • तुलनात्मक रुपमा राज्य भन्दा सरकारलाई भौतीक रुपमा देख्न सकिदैन

DotNepal.com